

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

21. De Blasphemia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

CAPVT XXI.

De Blasphemia.

191
Blasphemia
quid.

BLASPHEMIA est locutio falsa contra Deum, sanctos, aut res sacras per modum contumeliae. Dicitur locutio, vt comprehendat blasphemiam, & vocalem. Quia sicut in Fide duo sunt, assentiri articulis Fidei, & eos corde vel ore pronunciare: ita in infidelitate duo sunt, dissentiri veritati reuelatæ, & dicere intus, vel foris contraria Fidei: prima duo pertinent ad Fidem, ac Fidei professionem: alia duo ad infidelitatem, & Blasphemiam. Dicitur falsa, quia omnis Blasphemia aliquid falsitatis habet, siue ex vi enunciationis, siue ex intentione blasphemantis, siue ex modo elocutionis. Verbi gratia Deus nostra non considerat. Deo poeniteat. Vtinam hoc Deus ignoraret, &c. Quamuis enim in oratione imperatoria, & optatiua non possit esse falsitas, vt docent Philosophi: intentio tamen loquentis, & modus loquendi in actu exercito quandam innolunt falsitatem, v. gr. Deum posse tangi poenitentia, Deum posse aliquid ignorare. Dicitur contra sanctos, aut res sacras. Quatenus scilicet ad Deum pertinet: tunc enim talis Blasphemia ultimo tendit in Deum, atque adeo est eiusdem speciei cum Blasphemia immediata. D. Thom. 2. 2. quæst. 13. art. 1. Valent. ibi, dist. 1. quæst. 13. punct. 1. Bannez quæst. 2. art. 1. notat. 1. Sanch. l. 2. sum. cap. 3. 2. num. 6. Tolet. l. 4. ca. 13. Filliucius tract. 25. num. 6. & 9. Nauarr. cap. 1. num. 80. Reginald. l. 18. num. 195. & 196.

192
Est contra
Religionem,
& contra Fidei.

Blasphemia proprie, & formaliter est contra Religionem, & laudem Dei. Quia est quedam contumelia verbalis in Deum, vel in sanctos. Pressius tamen usurpando Blasphemiae nomen pro verbo contumelioso continente, vel sapiente hæresim, Blasphemia Fidei opponitur iuxta D. Thomam citatum. Vt quando Calvinista dicit, Christum in Eucharistia non esse adorandum, quia ita sentit: Hic actus est directe imperatus ab infidelitate, seu hæresi; ac confessioni Fidei contrarius. Similiter si quis dicat Deiparam, non esse Virginem animo abnegandi Fidem saltem exterius, licet interius non ita sentiat. Quia significatio contraria Fidei, quæ est in ipsa materia, seu verbis, est directe volita: ideo enim profert blasphemus huiusmodi verba, vt per ea significet, res ita se habere, & se ita credere. Lessi. l. 2. c. 45. dub. 5. n. 25. Nauarr. sum. c. 12. n. 82. Filliuc. tr. 25. n. 11.

193
Blasphemia
peccatum in
intellectu co-
sistit.

Blasphemiae peccatum, sicuti & hæresis in intellectu consistit: quamvis requirat prauam voluntatis dispositionem, seu affectionem formalem, vel virtutalem: exterioribus autem verbis, seu signis manifestatur, magisque consummat. Vnde si quis nutu, vel alio facto externo: v. g. in celum expuendo, Deo inferat contumeliam hoc peccatum non erit à Blasphemia distinctum, sed ad eam reducendum. Suar. 10. de Relig. tr. 3. l. 1. c. 4. n. 3. Lessi. l. 2. c. 45. dub. 5. Filliuc. tract. 5. num. 16.

194
Duplex est,
hæreticalis,
& simplex.

Blasphemia est duplex, alia hæreticalis, alia simplex. Hæreticalis est illa, quæ Fidei articulis directe opponitur, seu qua aliquid asseritur Fidei contrarium, nempe

quando quis intellectu his, quæ corde vel ore dicit, assentitur, tribuendo Deo aliquid, quod ipsi non conuenit: v. gr. improvidum, iniustum esse: tunc autem blasphemus huiusmodi hæreticus est, poenitque hæreticorum subiacer. Simplex autem Blasphemia seu non hæreticalis dicitur illa, quæ nec formaliter, nec virtualiter continet falsitatem contra Fidei veritatem: quales sunt Blasphemiae illæ, quæ per modos optandi, imperandi, aut imprecandi proferuntur: seu illæ, quæ sunt nominatio aliquid, quod reperitur in Deo vere sed per modum contumeliae, & irrisionis: vt si quis nominet membra Christi (calamus ipse horret) pudenda. Sanch. l. 2. sum. c. 3. 2. n. 11. & 36. Azor. p. 1. l. 9. c. 28. q. 1. & 2. Laym. l. 4. tr. 10. c. 6. n. 7. Suar. 10. de Relig. c. 5. n. 8. Filliuc. tr. 25. n. 16. Tolet. l. 4. c. 13. n. 8.

Haud est proprie Blasphemia in ira vel rixa cum aliquo quidquam explicite vel implicite de Deo enunciare, quod sit verum, v. gr. Corpus Dei, Vulnera Dei, Dei Sacramenta: si effectus indignationis contra Deum non tendat, sed tantum contra hominem, vel animantia, quæ aliquis irascitur. Vnde tale peccatum potius est irreligiositas, quæ Blasphemia: & subinde veniale est: quamvis ob scandalum, vel periculum blasphemandi formaliter fieri possit mortale. Nauarr. sum. cap. 12. numer. 85. Caiet. v. Blasphemia.

Frequentius Blasphemia est peccatum mortiferum. Quia ex natura sua graue Deo in ert in iuriam grauius quidem idololatria, peritior, voti violatione, ac sacrilegio. Potest tamen esse veniale ex indeliberatione, & inaduerentia: vt cum aliquis ira percitus, non aduertit verba Blasphemiae quæ profert. Suar. 10. 2. de Relig. tr. 3. l. 1. c. 6. Nauarr. c. 12. n. 84. Filliuc. tr. 25. n. 20. At si homo ita Blasphemare esset assuetus, vt nec curaret correctionem, in statu mortalis peccati esset ob culpam præcedentem, id est, quia non abstulit occasionem peccati vnde ipsi indirecte, & in causa Blasphemia voluntaria censeretur. Laym. l. 4. 10. c. 6. n. 3. Sanch. l. 3. sum. c. 5. Tolet. l. 4. c. 11. Ratione autem paruitatis materia non videtur, fieri posse veniale peccatum. Quia non datur paruitas materiae in Blasphemia: cum Deo grauem inferat iniuriam; nisi ita ioco proferatur, vt reputetur minimè Deo irruentiam asserre. Bonac. 10. 2. d. 3. q. 8. pun. 5. n. 2. Reginald. l. 18. n. 198. Diana p. 5. tr. 5. resol. 3.

Aliquid falsi de Deo dicere ioco aut alio fine, non ex indignatione, Blasphemia non est: contra vera dicere de Deo irrisorie, aut cum indignatione, est plane Blasphemia. Quia tunc in actu exercito & implicite significas, Deum indignationem, aut irrisionem mereri. Valent. 10. 3. l. d. 1. q. 3. pun. 1.

Omnes Blasphemiae, quæ hæresim non continent, sunt eiusdem speciei tam contra Deum, quam contra sanctos. Quia quæcumque Blasphemia sit, repugnat Religioni, qua tribuitur Deo cultus: At Religio, qua tribuitur cultus Deo & sanctis propter Deum, est eiusdem speciei. Ergo. Attamen si Blasphemia procedat ex odio, vel desperatione, vel infidelitate: id erit in Confessione explicandum. Quia etsi ipsa Blasphemiae malitia per se sit eiusdem rationis tamen accedi noua, ac distincta malitia, ex motiua à quo procedit. Item est explicandum an

Se&t. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 27

an procedat ex odio in Deum volita: an indire-
cte, vti fit in damnatis: & an fuerit directe. Hæ-
reticales verò Blasphemiam inter se differunt; vti
de in Confessione ellet dicendum: Tot Blasphemia
blasphemias hæreticales protuli: & tot non hæreticales.
Caiet. v. Blasphemiam. Azor. lib. 9. cap. 28. quæst. 10.

Qualitas autem Blasphemiam explicanda necessa-
rio non est, in sententia nostra probabiliori, cir-
cumstantias non mutantes speciem non esse ne-
cessario in Confessione aperiendas. Scio ex alio-
rum mente adhuc aperiendam esse Blasphemiam
qualitatem. Quia hæc non est solum aggrauans
circumstantia, sed in hac duplex intercedit mali-
tia, una contra personam, quæ contumelia affi-
gitur, cum sit per se honore digna, & adoratio-
ne Duliæ: altera quatenus redundat in Deum, &
ipsi censetur principaliter fieri. Clavis Reg. lib. 6.
cap. 13. Reginald. l. 18. n. 101. Suar. de Relig. tom. 2.
tract. 3. lib. 1. n. 29. Sanch. lib. 2. sum. cap. 32. n. 29.
Layman. lib. 4. tract. 10. cap. 6. num. 12. Quid sen-
tiam proprio Problemate exponam.

Plures penæ blasphemiam præscriptas, iure civili
morte plectuntur, aliquando trimeribus, exilio, lin-
guæ plectuntur abscisione. Iure canonico olim
blasphemantibus erat constituta penitentia so-
lemnis, Clericus deponi iubebatur, laicus autem
anathemate percuti. Verum hæc penæ modo non
videntur vsu receptæ. Nonnullis tamen in Prouin-
ciis soler Blasphemiam notoria quoad absolutionem
assollet reservari. Reginald. lib. 8. n. 102. & 103.
Azor. p. 1. l. 9. c. 8. q. 9. Toler. cap. 13. Suar. de Relig.
tom. 2. tract. 3. lib. 1. n. 29. p. 7. num. 2.

Mixti fori est Blasphemiam crimen, ideo tam per
Ecclesiasticum Iudicem, quam per sæcularem pu-
niri potest, & datur locus præventioni. Inquisito-
res autem hæreticæ prauitatis possunt de eo co-
gnosci, quando continet, aut sapit hæresim. Clavis
Reg. l. 6. c. 13. n. 10. Filliuc. tr. 5. n. 35. Azor. lib. 9.
c. 18. q. 10. Diana p. 4. tr. 8. res. 9.

Monuerim, eos, qui assueti sunt, maleficia in
Deum, vel in Dinis iactare, non esse simpliciter
à Confessione sacramentali arcendos: sed ab ea ad
tempus deberi seiungi, vt interim prauam consue-
tudinem exuant, & aliqua ex parte deponant. Si
verò absolutio commodè differri non possit, & si-
gna manifesta detestationis huius sacrilegæ dede-
rint impietatis, absoluantur, imposita salutari pœ-
nitentia agnata quidem criminis gravitate: Azor.
lib. 9. c. 18. q. 18. Sancius in select. d. 20. n. 7.

CAPVT XXII.

De Tentatione Dei.

Tentatio Dei est actus contra Religionem,
quo quis absque iusta causa aliquid dicit,
vel facit, ad capiendum experimentum de
diuina p rfectione, vt de potentia, de sapientia,
de iustitia, de misericordia, de voluntate,
de aliisque Dei attributis. Dixi hoc peccatum con-
tra Religionem esse, quia est quædam contra Deum
irreuerentia velle de ipsius perfectione experi-
mentum fumere absque iusta causa, relictis mediis
ab eo institutis. Quia nullus præsumeret, Deum
tentare, si de eius excellentia certus esset: At qui-
piam agere ex incertitudine de Dei excellentia,
q d diuinam irreuerentiam proculdubio pertinet.
E. Job. & Mend. Theol. Moral. To. I. V.

Quamvis ergò quod quis Deum tentet, possit ex
alio vicio provenire, nempe ex incertitudine Fi-
dei, ex defectu Spei, ex præsumptione, ac simili-
bus: ipsa tamen Dei tentatio directe ad irreligi-
ositatem pertinet. D. Tho. 2. 2. q. 97. a. 1. Sylui. ibi
Nauarr. cap. 11. sum. num. 40. Sanch. lib. 2. sum. c. 34.
num. 1.

Dupliciter potest quis Deum tentare, vel ex-
pressa, vel tacite, seu interpretatiue. Tentat expref-
se, qui dicit, aut facit aliquid ea intentione, vt ex-
perimentum capiat de Dei bonitate, vel potentia,
sine pro se, siue pro aliis: verbi gratia, qui à Deo
petit miaaculum, vel qui se præcipitem agit in pu-
teum, vt experiatur, an se Deus lædi permittat. Ten-
tat tacite, qui aliquid gerit absque intentione ex-
pressa capiendi experimentum de diuina perfe-
ctione: illud tamen quod agit, ex se, & suapte na-
tura ad nihil aliud referri potest, quam ad lumen-
dum documentum de aliqua Dei perfectione: verbi
gratia, cum quis, relictis mediis naturalibus à
Deo ordinatis, agitudine pressus vult sanitati res-
titui: vel qui, relictâ scala, vellet e turri per aëra
descendere. Certè ad tacitam hanc, seu interpre-
tatiuam Dei Tentationem requiritur, vt effectus
expectetur, vel petatur à Deo. Suar. tom. 1. de Re-
lig. tract. 3. lib. 1. cap. 3. Lessi. ib. 1. cap. 45. num. 3.
Layman. lib. 4. tract. 10. cap. 5. Reginald. l. 7. m. 2. 26.
Filliuc. tract. 22. num. 261.

Verum Tentatio Dei expressa & formalis, regu-
lariter loquendo, si fiat absque iusta causa, pecca-
tum est lethale. Quia est quidam Dei contem-
ptus. v. gr. si proveniat ex crassa ignorantia, vel
ex dubitatione eorum rerum, quas homo scire de-
bet. Et quando coniungitur cum aperto vitæ peri-
culo, aut gravis læsionis. Et quando adest pericu-
lum scandali. Et si ex curiositate quis petat mira-
cula, quia notabilis irreuerentia est, cum Deo
agere quasi cum curiositatem facere. Suar. tom. 1.
tract. 3. l. 1. c. 2. n. 16. Sessi. l. 1. c. 45. d. 1. Tolet. lib. 4.
c. 9. Sanch. lib. 2. sum. cap. 34. num. 5.

Ex his deduco, Dei Tentationem esse morta-
lem, te Martyrio temerè, & absque iusta causa
offerri. (Tunc autem iusta adest causa, quando
Martyrium est sub præcepto, vel sub consilio.)
Quia est in re grani, & prouocantur infideles abs-
que causa ad mortaliter delinquendum. Quod si
aliquando sese Martyres supplicio offerebant, id
erat obtinendæ Fidei ex gravi necessitate, & diuini
instinctus excitatione. D. Thom. 2. 2. q. 124. a. 1.
ad 1. Caiet. libid. Nauar. sum. cap. 11. n. 41. & 51. Syl-
uest. v. Martyrium. Mortalis etiam est Dei Tenta-
tio, si quis sine præmia meditatione, nec coactus
iusta causa prædicare contendat, sperans fore, vt
Deus sibi dicenda inspiret, dummodo animo Dei
tentandi id gerat: scilicet si non eo animo, nec scan-
dali nec aliquod detrimentum notabile sequa-
tur: tunc enim erit veniale. Præterea venialis erit
Dei Tentatio, ratione inconsiderationis, aut
ignorantiæ non crasse. Ratione paruitatis mate-
riæ, seu periculi, cui se quis exponit. Vt in leui
morbo nolle medicinis vt, sperando vanè sa-
lutem à Deo, non petito miraculo. Nauar. citat.
Lopez p. 1. Instru. cap. 41. Sanch. l. 2. sum. cap. 34.
num. 16.

Iusta causa, Deum tentandi pro aliis est vel ne-
cessitas, vel utilitas. Necessitas quidem, cum
non appareat facultas viam Dei aliter mani-
festandi: quomodo Elias Deum tentauit,
vt populus incredulus eum reciperet, & Pro-
phetas Baal comminueret. Utilitas verò, cum
C 2 speratur

203
Tentatio Dei
exprefsa, vel
tacita.

204
Tentatio Dei
formalis pec-
catu lethale.

205
Etiam est
mortalis, te
Martyrio ten-
tando offerre.

Et prædicare
sine præmia
meditatione
sperans
quid à Deo
acciperetur,
si fiat animo
Deum ten-
tandi.

Ratione in-
consideratio-
nis, & igno-
rantia, ve-
nialis est.

206
Quam sit
iusta causa
Deum ten-
tandi.